

تأثیر استراتژی‌های مالیاتی جسورانه و تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی

ابراهیم مددی زاده

دانشجوی دکتری حسابداری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران
ebimadadzadeh@yahoo.com

امیر حسین تائبی نقندری

استادیار حسابداری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران (نویسنده مسئول)
amirtaebi@gmail.com

حدیث زینلی

استادیار حسابداری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران
Hadisazeinali@gmail.com

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۷/۳۰ تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۱/۰۷

چکیده

مالیات هزینه‌ای است که بر کلیه واحدهای انتفاعی که به نوعی درآمد زایی می‌کنند، از جانب دولت تحمیل می‌شود. استراتژی مالیاتی به طور کلی کاهش آشکار مالیات تعریف می‌شود. مدیران به صورت استراتژیک از افشای شرکتی برای گمراه کردن و یا تحت تاثیر قرار دادن درک سرمایه‌گذاران از ارزش شرکت‌ها استفاده می‌کنند. هدف این تحقیق بررسی تأثیر استراتژی‌های مالیاتی جسورانه و تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. بر این اساس، اطلاعات مورد نیاز پژوهش از ۸۷ شرکت پذیرفته شده در بورس در طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۹۷ استخراج و مورد مطالعه و بررسی قرار گرفتند. در این پژوهش جهت آزمون فرضیه‌ها از مدل رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که استراتژی مالیاتی جسورانه با استفاده از شاخص نرخ موثر مالیاتی بر خوانایی گزارشگری مالی تاثیر ندارد. اما استراتژی مالیاتی جسورانه با استفاده از شاخص سپر مالیاتی بر خوانایی گزارشگری مالی تاثیر منفی و معناداری دارد. همچنین تقلب حسابداری نیز بر خوانایی گزارشگری مالی تاثیر منفی و معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی: استراتژی‌های مالیاتی جسورانه، تقلب حسابداری، خوانایی گزارشگری مالی.

۱- مقدمه

واژه خوانا بودن، به معنای روش تخمینی احتمال موفقیت خواننده در خواندن و درک یک متن یا نوشته است. یک وسیله ارتباط جمعی که تلاش دارد به پرشمارترین مخاطب دست یابد، باید به نوشتار و اشکال دیگر متعهد باشد به گونه‌ای که درک آنها آسان باشد (فضل‌اللهی و ملکی‌توانا، ۱۳۸۹). یکی از اهداف بیان شده در استاندارد گزارشگری مالی بین‌المللی^۱ شامل کیفیت بالای اطلاعات است تا برای استفاده‌کنندگان شفاف و در دوره‌های مختلف قابل مقایسه باشد (پارکر^۱، ۲۰۰۴). در گزارشات معمولی شرکت، بطور میانگین ۸۰ درصد گزارش‌های سالانه را متن و ۲۰ درصد آن را اطلاعات کمی تشکیل می‌دهد. شفافیت و وضوح این بخش عمده افشای اجباری نیازمند درک و تفسیر اطلاعات مندرج در گزارش است. تمایل به افشا با واژه‌های دشوار ناشی از این حقیقت است که "هدف اصلی از گزارشگری مالی از تمرکز بر اطلاع‌دهی به سرمایه‌گذاران به اطمینان‌بخشی در مقابل ادعاهای سیاسی تغییر یافته است" (لو و همکاران^۲، ۲۰۱۷). غالباً مدیران در گزارشات سالانه سعی می‌کنند برخی از وقایع و رویدادهای شرکت از قبیل محیط حقوقی شرکت، ارزیابی ریسک‌های شرکت، و سایر برنامه‌ریزی‌های شرکت را ارائه کنند.

یکی از وظایف مدیران برنامه‌ریزی برای موضوع مالیات است. در گذشته هدف از وضع و اخذ مالیات تأمین مالی دولت‌ها بوده است. اما به تدریج و با آشکار شدن آثار اقدامات مالی دولت، مالیات به عنوان ابزاری برای رشد، ثبات و کاهش نابرابری تلقی و مورد توجه قرار می‌گیرد (پورزمانی و شمسی، ۱۳۸۸). شواهد تجربی نشان می‌دهد شرکت‌ها سعی در کاهش مالیات بر درآمد خود دارند. مالیات باعث ایجاد هزینه برای شرکت می‌شود، و کاهش آن باعث می‌شود که جریان نقدی بیشتری در دسترس شرکت و سهامداران قرار گیرد که این نیز منجر به تشویق شرکت‌ها و سهامدارانی می‌شود که از طریق فعالیت‌های مالیات‌جسورانه، مالیات خود را کاهش دهند (منصورفر و همکاران، ۱۳۹۷).

یکی دیگر از وظایف مدیران پیشگیری از وقوع تقلب است. تقلب^۳ یکی از مهمترین تهدیدهایی است که در عصر حاضر سازمان‌ها با آن مواجه‌اند. براساس استاندارد حسابرسی شماره ۲۴۰ ایران، تقلب شامل وجود انگیزه‌ای برای ارتکاب تقلب و استفاده از فرصت جهت ارتکاب آن است. تقلب مفاهیم قانونی وسیعی دارد اما به طور عمومی، فعلی است ارادی جهت به دست

آوردن مزایای غیرمنصفانه و غیر قانونی (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۸۸). مفهوم مثلث تقلب در ادبیات حرفه‌ای حسابداری و حسابرسی در بیانیه شماره ۳۳ آمریکا، تحت عنوان بررسی تقلب در سطح صورتهای مالی تعریف شده است. بیانیه استاندارد حسابرسی شماره ۳۳ آمریکا، بیان می‌کند که به‌طور کلی برای وقوع تقلب سه شرط وجود دارد. اول، انگیزه یا فشار برای ارتکاب تقلب وجود دارد. دوم، شرایط موجود باعث ایجاد فرصت برای ارتکاب تقلب می‌شود. سوم، گرایش یا توجیه‌گری برای ارتکاب تقلب وجود دارد. این سه شرط به عنوان مثلث تقلب شناخته شده‌اند. در واقع برخی از افراد عقیده‌ی ویژه به ارزش‌های اخلاقی خاصی را دارند که به آنها اجازه می‌دهد آگاهانه و عمدتاً مرتکب اعمال نادرست شوند (مهدی مقدم و همکاران، ۱۳۹۷).

با بررسی و در نظر گرفتن نتایج پژوهش‌های قبلی، می‌توان استنباط نمود که هرچه روند تجاری شرکتها، مالیات، سودآوری، دارایی با مشکل روبرو شود، گزارش سالانه پیچیده‌تر و در نهایت سطح خوانایی آن کاهش می‌یابد. گزارش سالانه ابزاری برای ارتباط شرکت‌ها است. این گزارشات دستاوردهای شرکت‌ها را بیان می‌نماید. هدف از گزارش سالانه ارائه تصویری روشن از نحوه فعالیت شرکت در طی سال است. با این حال گزارش‌های سالانه زیادی وجود دارند که از زبان پیچیده‌ای استفاده می‌کنند، که ممکن است برای یک فرد معمولی ساده نباشد (سوکوتجو و سونارنو^۴، ۲۰۱۸).

از این رو، با توجه به مطالب فوق و مطالبی که در ادامه بیان می‌گردد، پژوهش حاضر به دنبال سه دستاورد عمده و مهم است. اول اینکه به درک از تأثیر استراتژی‌های مالیاتی جسورانه بر خوانایی گزارشگری مالی کمک کند. دوم اینکه تأثیر تقلب در حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی را نشان دهد. سوم موجب گسترش مبانی نظری در خصوص خوانایی گزارشگری مالی و در نهایت افزایش تحقیقات داخلی در زمینه سایر عوامل موثر بر خوانایی گزارشگری مالی و نیز تأثیر این متغیر بر سایر متغیرها شود.

۲- مبانی نظری

خوانایی گزارشگری مالی

گزارش‌های سالانه که توسط شرکت‌ها ارائه می‌شود منبع اصلی اطلاعات برای فعالان بازار سرمایه است. بخش قابل توجهی از گزارش‌های سالانه (به طور متوسط حدود ۸۰ درصد) به بحث اطلاعات کیفی در بخشهایی مانند بحث و تحلیل مدیریت

³.Fraud

⁴.Sukotjo & Soenarno

¹. Parker

².Lo

اختصاص دارد. چنین اطلاعات کیفی برای درک محیط شرکت، نتایج گذشته، چشم‌انداز آینده و قرار گرفتن در معرض ریسک کسب و کار حیاتی است (حسن و حبیب^۱، ۲۰۲۰). خوانایی گزارشگری مالی به عنوان یکی از معیارهای مهمی که کیفیت گزارش‌های مالی را افزایش می‌دهد، مورد توجه بسیاری از پژوهشگران قرار گرفته است. خوانایی یک ویژگی اطلاعاتی است که به صورت کیفی اندازه‌گیری می‌شود. هنگام مطالعه هر متن برای خواننده حسی درباره میزان پیچیدگی یا سادگی متن ایجاد می‌شود که در فهم مطالب تأثیر بسزایی دارد. این در واقع همان سطح خوانایی متن است. شواهد تجربی موجود نشان می‌دهد هرچه پیچیدگی متن کمتر باشد؛ میزان درک آن بالاتر می‌رود. در ادبیات حسابداری و مالی، خوانایی گزارشگری مالی و شناخت عواملی که درک صورت‌های مالی را از نظر استفاده‌کنندگان، دشوار یا آسان می‌کند، از جمله مسائل مهمی است که همواره درخور توجه پژوهشگران بوده است (رضائی پیتونه‌نویی و صفری گرایلی، ۱۳۹۷).

یکی از مبانی خوانایی گزارشگری مالی، تئوری نمایندگی است. تئوری نمایندگی (جنسن و مک‌لینک، ۱۹۷۶) پیش‌بینی می‌کند که به دلیل عدم تقارن اطلاعاتی بین مالک و مدیر، یک مشکل خطر اخلاقی مبنی بر احتمال اینکه مدیر از دارایی اصلی برای منافع خود بهره‌برداری کند، وجود دارد. این نظریه پیش‌بینی می‌کند که مالکان و مدیران می‌دانند که افشای اطلاعات حسابداری می‌تواند برای کاهش این عدم تقارن اطلاعاتی مفید باشد. با این حال، هوپ و همکاران (۲۰۰۸) استدلال می‌کنند که حتی برای مدیران با انگیزه برای به اشتراک گذاشتن اطلاعات به منظور کاهش تقارن اطلاعاتی، گرایش به مخفی‌کاری ممکن است منجر به تضاد شود. بنابراین می‌توان گفت که شرکت‌هایی که می‌خواهند عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش دهند، گزارش‌های سالانه خود را در یک قالب کاملاً قابل خواندن ارائه می‌دهند. با این حال، کشورهایی که دارای فرهنگ ذاتی مخفی‌کاری هستند، سعی دارند اطلاعات را با پوشاندن آن در یک زبان پیچیده پنهان کنند. استدلال دیگری که در رابطه با تئوری نمایندگی وجود دارد این است که به واسطه ساختار مالکیت با پراکندگی بیشتر، هزینه‌های نمایندگی به دلیل افزایش احتمال منازعه بین مالکان (فاما و جنسن، ۱۹۸۳) افزایش می‌یابد.

یکی دیگر از مبانی در رابطه با خوانایی گزارشگری مالی، فرضیه افشای ناقص است که نشان می‌دهد، مدیران با این

دیدگاه که تحلیل اخبار بد مستلزم صرف وقت زیاد است، می‌توانند پاسخ بازار را به اخبار بد کاهش دهند (بلومفیلد، ۲۰۰۲). لی (۲۰۰۸) در تحقیقی این فرضیه را مورد آزمون قرار داد و به این نتیجه رسید که مدیران با ارسال بیش از حد گزارش‌های طولانی سالانه با کلمات پیچیده و جملات طولانی، اخبار بد را هزینه‌بر می‌کنند. یکی از دلایل این است که در واقع، گزارش اخبار بد و زیان شرکت، بسیار دشوار به نظر می‌آید. یکی دیگر از دلایل این است که مدیران ممکن است گزارش‌ها را برای محافظت از خود در دادرسی طولانی‌تر و پیچیده بنویسند (بلومفیلد، ۲۰۰۸). همچنین لی (۲۰۰۸) در تحقیقی به این نتیجه رسید که شرکت‌هایی که گزارش‌های سالانه پیچیده‌تری دارند، سودآوری کمتری دارند و نیز گزارش‌های مالی با خوانایی کمتر، با پایداری کمتر سود مرتبط بوده و مدیران به مبهم کردن خبرهای بد در گزارش‌های مالی با خوانایی کمتر اقدام می‌کنند. مبنای دیگر در ارتباط با خوانایی گزارشگری مالی نیز فرضیه مدیریت مبهم^۲ می‌باشد. بر اساس فرضیه مدیریت مبهم، انگیزه مدیران می‌تواند موجب مبهم‌سازی و پنهان کردن اطلاعات از طریق افشاهای با شفافیت کمتر شود. مدیران می‌توانند اطلاعاتی را که به افشای آنها تمایل ندارند، پنهان کرده و موجب دشواری درک گزارشگری مالی برای سرمایه‌گذاران شوند. در این رابطه، لی (۲۰۰۸) معتقد است که مدیران، ماهیت انتقال خبر خوب یا ماهیت دائمی خبر بد را از طریق گزارش‌های سالانه پیچیده‌تر، پنهان می‌کنند.

استراتژی مالیاتی جسورانه

وجود مالیات بر درآمد، باعث کاهش عایدات واحد تجاری می‌شود. یکی از اقدامات اساسی در جهت حداکثر ساختن ارزش شرکت و ثروت سهامداران استفاده از راهکارهایی است که از طریق آن، مالیات پرداختنی کاهش یابد. در ادبیات مالی تلاش قانونی شرکت‌ها به منظور کاهش هزینه مالیات را به نام‌هایی از قبیل مدیریت مالیات، اجتناب از پرداخت مالیات و رویه مالیاتی جسورانه می‌شناسند (عباس‌زاده و همکاران، ۱۳۹۵). استراتژی مالیاتی جسورانه اقدامی برای کاهش میزان مالیات قابل پرداخت شرکت از طریق فعالیت‌هایی است که به طبقه غیرقانونی خاکستری تعلق دارند (لیتز^۳، ۲۰۱۳). این بدان معناست که حتی اگر همیشه به عنوان یک فعالیت غیرقانونی یا کلاهبرداری تلقی نشود، اما اقدامی است که برای کاهش درآمد مشمول مالیات انجام می‌شود و ممکن است مطابق قانون نباشد. (بروندولو^۴،

^۱.Hasan & Habib

^۲.Management Obfuscation Hypothesis

^۳.Lietz

^۴.Brondolo

تقلب حسابداری

تقلب حسابداری یکی از عوامل موثر بر خوانایی گزارشگری مالی است. تقلب مفاهیم قانونی وسیعی دارد اما به طور عمومی، فعلی است ارادی جهت به دست آوردن مزایای غیر منصفانه و غیر قانونی. تقلب بر اساس بخش ۲۴ استانداردهای حسابرسی ایران عبارتست از هرگونه اقدام عمدی یا فریبکارانه‌ی یک یا چند نفر از مدیران، کارکنان یا اشخاص ثالث، برای برخورداری از مزیتی ناروا یا غیرقانونی (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۸۸).

سه عامل اصلی وجود دارد که مدیریت را به سمت انجام اقدامات متقلبانه تحت عنوان مثلث تقلب سوق می‌دهد. نخستین عامل انگیزه یا فشار است. فشار یا انگیزه، یکی از دلایلی است که موجب می‌شود مجرم به منظور رسیدن به اهداف شخصی خود یا منفعت شرکت، مرتکب تقلب شود (هانسون و کلام، ۲۰۱۲). تقلب ریسک بالایی دارد و نیازمند یک انگیزه قوی است. این انگیزه، اغلب از فشارهای متعدد در محیط ناشی می‌شود. از عوامل فشار که مرتبط با مشکلات مالی می‌باشد، می‌توان به نقدینگی، بدهی و مسأله عملکرد اشاره کرد (امارا و همکاران، ۲۰۱۳). دومین عامل برای اقدامات متقلبانه فرصت می‌باشد؛ تجربیات گذشته نشان داده است که با وجود محرک‌هایی چون فشار، انگیزه و توجیه، برخی از افراد ممکن است توجه خود را به سوی فرصت‌هایی (ضعف‌هایی) که در ساختار کنترل-های داخلی یک شرکت وجود دارد، معطوف دارند که این می‌تواند اجازه‌ی ارتکاب تقلب را به آنان بدهد. در نهایت، سومین عامل برای اقدامات متقلبانه، نگرش یا توجیه‌گری است. گرایش، به عنوان شخصیت یا مجموعه‌ای از ارزش‌های اخلاقی فرد تعریف می‌شود که به شخص اجازه می‌دهد تا آگاهانه و به عمد مرتکب یک عمل نادرست شود. توجیه‌گیری یا منطق نادرست، باعث می‌شود که اعمال متقلبانه مطابق با عمل اخلاقی به نظر رسد. اغلب، مردم، اساساً صادق و به اصول اخلاقی معتقد هستند. بنابراین، حتی اگر قصد ارتکاب تقلب را هم داشته باشند، دچار ناهنجاری و تضاد ذهنی قابل توجهی می‌شوند. عواملان تقلب به منظور غلبه بر این تناقض فکری، سعی می‌کنند راهی برای هماهنگی بین اعمال و افکار غیراخلاقی با ارزش‌های اساسی خود پیدا کنند. در نتیجه آنها به دنبال بهانه‌ای هستند که افکار، اهداف و رفتار خود را به گونه‌ای منطقی توجیه کنند؛ تا جایی که خود را متقاعد سازند که استانداردهای اخلاقی را نقض نکردند (محمدی مقدم و همکاران، ۱۳۹۷). لی (۲۰۱۲) از چارچوب مثلث تقلب برای

نشان داد در شرکت‌هایی که با ورشکستگی یا بحران مالی مواجه هستند، علی‌رغم وجود مشکلات زیاد در آن شرایط، اقدام به اجرای استراتژی‌های مالیاتی جسورانه در جهت کاهش مالیات می‌کنند. ضمن اینکه در شرایط بحرانی، منطقی به نظر می‌رسد که شرکتها سعی می‌کنند درآمد مشمول مالیات واقعی را مخفی کنند.

در حالی که استراتژی مالیاتی جسورانه می‌تواند به عنوان فعالیت قانونی به حساب بیاید، قطعاً به عنوان یک کلاهبرداری در طبقه غیرقانونی قرار می‌گیرد. دو نوع کلاهبرداری وجود دارد: گزارشگری مالی متقلبانه و سوءاستفاده از دارایی. گزارشگری مالی متقلبانه شامل دستکاری در اسنادی است که با استفاده از آن گزارش‌های مالی تهیه می‌شود، تغییر عمدی رویدادها یا معاملات قابل توجه و سوء استفاده عمدی نیز استفاده از سیاست‌های حسابداری می‌باشد. از طرف دیگر، سوء استفاده از دارایی‌ها شامل سرقت دارایی و وجوه نقد، باعث می‌شود شرکت برای خدمات یا کالاهایی که هرگز دریافت نمی‌کند، وجوهی را ناعادلانه بپردازد (الیفسن و همکاران، ۲۰۱۰).

ارائه گزارش‌های پیچیده به منظور ایجاد سردرگمی و پنهان کردن یک حقیقت اساسی است (بلومفیلد، ۲۰۰۸). اطلاعات صورت‌های مالی می‌تواند برای مقامات مالیاتی در شناسایی موارد مشکوک در اظهارنامه مالیاتی شرکتها و فعالیتهای احتمالی اجتناب از مالیات غیرقانونی مفید باشد. بنابراین مدیرانی که به استراتژیهای مخاطره آمیز اجتناب از مالیات روی می‌آورند، این انگیزه را دارند که اطلاعات را مبهم کنند تا ریسک رسیدگی مالیاتی را کاهش دهند و پس از حسابرسی، خطر سازگار نبودن استراتژیهای مالیاتی خود را نشان دهند. یکی از روشهای موثر برای مبهم کردن اطلاعات ارائه شده به استفاده-کنندگان صورتهای مالی (شامل مقامات مالیاتی) پیچیده جلوه دادن صورتهای مالی و گزارشات سالانه است (انجویین^۳، ۲۰۲۰). از این رو، در برخی موارد شرکت مجبور می‌شود مواردی را که به طور بالقوه می‌تواند بسیاری از سؤالات حسابرسان و مراجع قانونی را به وجود آورد، پوشش دهد. باتوجه به مفاهیم فوق این فرض به وجود می‌آید که استراتژی‌های مالیاتی جسورانه بر گزارشات سالانه با استفاده از شاخص تعداد کلمات تاثیر منفی و معناداری دارند (سوکوتجو و سونارنو، ۲۰۱۸).

³.Nguyen

¹.Eilifsen

².Bloomfield

نگرفته است لذا تحقیق حاضر در پی پرکردن خلأ تحقیقاتی در این زمینه است.

۳- پیشینه‌ی پژوهش

با مطالعه و بررسی متغیر خوانایی گزارشگری مالی، مشخص گردید این متغیر در برخی از پژوهش‌ها به عنوان متغیر مستقل و در برخی دیگر به عنوان متغیر وابسته و در برخی موارد به صورت دوسویه (هم مستقل و هم وابسته) در نظر گرفته شده است. به طور کلی پیشینه تحقیق به چهار دسته تقسیم بندی شده است.

دسته اول به بررسی تاثیر خوانایی گزارشگری مالی بر عوامل مختلف شامل خوانایی گزارشگری مالی بر سود جاری و سالانه (لی^۹، ۲۰۰۸)؛ خوانایی یادداشت‌های صورت‌های مالی بر تصویب استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (چانگ و لو^{۱۰}، ۲۰۱۶)؛ خوانایی گزارشگری مالی بر هزینه بدهی (بونسال و میلر^{۱۱}، ۲۰۱۷)؛ قابلیت خواندن بر مدیریت گزارشات سالانه (لو و همکاران^{۱۲}، ۲۰۱۷)؛ خوانایی افشاء، نقدشوندگی شرکت و سیاست تقسیم سود (حسن و حبیب، ۲۰۲۰)؛ گزارشگری مالی و احتمال وقوع تقلب (رضائی پیتونه‌ئی و صفری گرایلی، ۱۳۹۷)؛ خوانایی صورتهای مالی بر حساسیت سرمایه‌گذاران به استفاده از اطلاعات حسابداری (باقری ازغندی و همکاران، ۱۳۹۷) و سایر تحقیقات مرتبط، (هسی و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۶)؛ فانگ و همکاران^{۱۴}، ۲۰۱۴)؛ (لهاوی و همکاران^{۱۵}، ۲۰۱۲)؛ (میرعلی و همکاران، ۱۳۹۷)؛ (سرهنگی و همکاران، ۱۳۹۳) پرداخته است.

دسته دوم به بررسی تاثیر عوامل مختلف بر خوانایی گزارشگری مالی شامل: عوامل موثر بر خوانایی گزارشگری مالی شرکت‌های آمریکایی (کمار^{۱۶}، ۲۰۱۴)؛ توانایی مدیریت بر خوانایی گزارشگری مالی و افشاء در شرکت‌های آمریکایی (حسن^{۱۷}، ۲۰۱۷)؛ (صفری گرایلی و رضائی پیتونه‌ئی، ۱۳۹۷)؛ مالکیت خانوادگی بر قابلیت خواندن گزارشات سالانه (دراگو و همکاران^{۱۸}، ۲۰۱۸)؛ استراتژی تجاری بر قابلیت خواندن گزارشات سالانه (لیم و همکاران^{۱۹}، ۲۰۱۸)؛ استراتژی مالیاتی جسورانه و تقلب بر قابلیت خوانایی گزارشگری مالی (سوکوتجو و نانوک سونارنو^{۲۰}، ۲۰۱۸)؛ واکنش حسابرسان به خوانایی کمتر گزارشات سالانه (بلانکو و همکاران^{۲۱}، ۲۰۲۰)؛ اجتناب مالیاتی و

آزمون استفاده از افشای پیچیده استفاده می‌کند. مثلث تقلب بیان می‌کند که تقلب زمانی اتفاق می‌افتد که فشار برای گزارش نادرست سود وجود داشته باشد و فرصت برای چنین کاری ایجاد شده و در نهایت گرایش برای توجیه تقلب یا گزارش نادرست وجود داشته باشد. باتوجه به تغییرات سریع محیط کسب و کار (تغییر در فن‌آوری، منسوخ شدن محصول، نرخ بهره)، بازار بسیار رقابتی و فشار سهامداران برای ارائه عملکرد خوب در کسب و کار، مدیران را با مشکل مواجه کرده است. چنین توقعی از سوی سهامداران و دشواری روزافزون برای برآورده کردن انتظارات آنها، فشار زیادی را به مدیریت می‌آورد که می‌تواند منجر به اقدامات متقلبانه شود، به ویژه در زمانی که مبنای محاسبه حقوق و پاداش مدیران، عملکرد آنها باشد. مدیران با دستکاری در حساب‌های خاص مرتکب تقلب در صورت‌های مالی می‌شوند، به عنوان مثال، آنها می‌توانند با افزایش مصنوعی درآمد یا کاهش هزینه‌ها، سود گزارش شده را بهبود بخشند (محمدی و همکاران، ۲۰۲۰). با استفاده از پشتوانه نتایج تحقیقات قبلی، در تحقیق حاضر فرض می‌شود، مدیریتی که مرتکب اقدامات تقلب شود گزارش سالانه پیچیده‌تری را ارائه می‌دهد، زیرا آنها باید اقدامات خوبی را برای پنهان کردن اعمال ناشایست خود انجام دهند و به نوعی توجیهی برای اقدامات خود داشته باشند (سوکوتجو و سونارنو، ۲۰۱۸).

انتقادی که می‌توان بر تحقیقات پیشین در زمینه خوانایی گزارشگری مالی وارد کرد این است که در برخی از تحقیقات انجام شده بدون توجه به نقش و سمت و سوی رابطه انجام شده‌اند، به زبان ساده‌تر این تحقیقات به صورت برعکس بیان شده‌اند مانند لو و همکاران^۱ (۲۰۱۷)؛ رضائی پیتونه‌ئی و صفری-گرایلی (۱۳۹۷)؛ خانی معصوم‌آبادی و رجب‌دوری (۱۳۹۸)؛ چانگ و لو^۲ (۲۰۱۶)، که در پاراگراف آخر از بخش سوم این پژوهش (پیشینه‌ی پژوهش) به اختصار به این موضوع پرداخته شده است.

از آنجا که تحقیقات داخلی انجام گرفته در زمینه خوانایی گزارشگری مالی بسیار اندک و انگشت‌شمار بوده و از طرفی تاکنون تحقیقی در خصوص تاثیر استراتژی مالیاتی جسورانه مالیاتی و تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی انجام

⁹. Lehavy et al

¹⁰. Kumar

¹¹. Hasan

¹². Drago et al

¹³. Lim et al

¹⁴. Sukotjo & Soenarno

¹⁵. Blanco et al

¹. Lo et al

². Cheung & Lau

³. Li

⁴. Cheung & Lau

⁵. Bonsall and Miller

⁶. Lo et al

⁷. Chun Hsieh et al

⁸. Fang et al

دارد که هدف این پژوهش بر کردن برخی خلاهای موجود در این حوزه می‌باشد.

۴- فرضیه‌های پژوهش

به طور کلی مدیران جهت مثبت جلوه دادن وضعیت عمومی شرکت سعی می‌کنند اقدامات مثبت خود را در گزارشات سالانه به صورت برجسته افشا کنند و همچنین از انتشار رفتارهای منفی خود خودداری کنند و یا رفتارهای منفی را افشا نکنند و یا به صورت مختصر به آنها پرداخته و با بازی کردن با لغات اثر منفی این رفتارها را بی تاثیر جلوه کنند. از طرف دیگر ممکن است برخی استفاده‌کنندگان یکی از رفتارهای مدیران در شرکت‌ها را به عنوان یک امتیاز مثبت برای مدیران محسوب کنند و در عین حال همان رفتار از دیدگاه برخی دیگر از استفاده‌کنندگان یک امتیاز منفی محسوب شود برای مثال اتخاذ تصمیمات در خصوص استراتژی‌های مالیاتی جسورانه از دیدگاه سرمایه‌گذاران یک امتیاز مثبت تلقی می‌شود چرا که از خروج وجه نقد جلوگیری به عمل می‌آید (منصورفر و همکاران، ۱۳۹۷)؛ ولی در عین حال این موضوع باعث کاهش درآمدهای دولت می‌شود که در نهایت نارضایتی دولت را به همراه خواهد داشت و از دیدگاه آنها یک امتیاز منفی قلمداد می‌شود. لذا طبیعی است که مدیران در زمان انتشار اینگونه اطلاعات جهت جلوگیری از آثار و تبعات آتی، سیاست‌های چندگانه اتخاذ کنند. در نتیجه می‌توان گفت رفتار مدیران قابل پیش‌بینی نیست و معمولاً مدیران در شرایط مختلف سیاست‌های متفاوتی را بکار می‌گیرند. درخصوص تقلب نیز تقریباً همین دیدگاه متصور می‌باشد. به طوری که وقتی در شرکت‌ها اقدامات متقلبانه‌ای رخ می‌دهد، برخی از مدیران از افشای آن خودداری می‌کنند و یا با ارایه توضیحات بسیار کمی سعی در عادی جلوه دادن اوضاع شرکت می‌کنند. اما برخی دیگر از مدیران به توضیحات زیاد و پیچیده پرداخته و سعی در توجیه کردن موضوع رخ داده می‌کنند که در هر دو صورت می‌توان گفت قابلیت خوانایی گزارشگری مالی تحت تاثیر شرایط و تفکر مدیران قرار می‌گیرد.

در همین راستا به طور کلی می‌توان دو حالت را متصور شد؛ حالت اول می‌توان گفت برخی از مدیران سعی می‌کنند با اتخاذ سیاست افشای کمتر اطلاعات (تعداد واژه‌ها) و یا بازی کردن با لغات (پیچیدگی جملات) در گزارشات سالانه، قابلیت خوانایی گزارشگری مالی را کاهش دهند. حالت دوم ممکن است برخی از مدیران سیاست مخالف را دنبال کنند یعنی با افشای بیش از

قابلیت خواندن صورتهای مالی خوانایی (آنجین، ۲۰۲۰)؛ و سایر تحقیقات مرتبط، (آجینا و همکاران^۱، ۲۰۱۶)؛ (صفری گریلی و همکاران، ۱۳۹۶)؛ (جبارزاده کنگرلویی و همکاران، ۱۳۹۸)؛ (زارعی و همکاران، ۱۳۹۶)؛ (حصارزاده و همکاران، ۱۳۹۶) پرداخته است.

دسته سوم، پژوهش‌هایی هستند که به صورت دوسویه بررسی شده اند، پژوهش خانی معصوم‌آبادی و رجب‌دردی (۱۳۹۸) تنها پژوهشی است که به صورت دوسویه بررسی شده است. آنها به بررسی رابطه خوانایی گزارشگری مالی و سیاست متهورانه مالیاتی با استفاده از سیستم معاملات همزمان پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد بین خوانایی گزارشگری مالی و سیاست مالیاتی متهورانه، رابطه دوسویه و معناداری وجود دارد.

دسته چهارم از جمله تحقیقاتی که در زمینه استراتژی‌های مالیاتی جسورانه و تقلب انجام شده است می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: ویژگی‌های هیات مدیره و استراتژی مالیاتی جسورانه (فتوحی^۲، ۲۰۱۳)؛ برنامه ریزی مالیاتی بر عملکرد بازار در کشور غنا (پورتورگی^۳، ۲۰۱۴)؛ نرخ موثر مالیاتی بر سیاست تقسیم سود (خدای پور و همکاران، ۱۳۹۲)؛ خوانایی گزارشگری مالی بر احتمال گزارشگری مالی متقلبانه (رضایی پیتنه‌نوئی و صفری گریلی، ۱۳۹۷)؛ و سایر تحقیقات مرتبط (حساس یگانه و گل-محمدی شورکی، ۱۳۹۰)؛ (پورحیدری و سروستانی، ۱۳۹۲)؛ (بحری ثالث و همکاران، ۱۳۹۳) پرداخته است.

با توجه به تحقیقات انجام شده ذکر این نکته ضروریست که در ابتدا چنین تصور می‌شود که مدیران شرکت‌ها در طی سال اقدام به اجرای برنامه‌های خود می‌کنند و در پایان سال در جهت تشریح و یا توجیه برنامه‌های خود اقدام به انتشار گزارشات سالانه می‌کنند لذا قاعدتاً بایستی به بررسی عوامل مختلف بر خوانایی گزارشگری مالی پرداخته شود چراکه در ابتدا یک رویداد در طی سال رخ می‌دهد و اثر آن رویداد در پایان سال از طریق گزارشات سالانه نشان داده می‌شود، در نتیجه نقدی که بر تحقیقات پیشین می‌شود این است که تحقیقات دسته اول و سوم از نظر چارچوب نظری بدون توجه به نقش رابطه انجام شده‌اند و تحقیقات دسته دوم هستند که به صورت صحیح مورد بررسی قرار گرفته‌اند. بعلاوه با توجه به اینکه در بازار سرمایه ایران تحقیقات معدودی در این حوزه انجام شده است، و از آنجایی که عوامل زیادی می‌تواند بر خوانایی گزارشگری مالی تاثیر گذار باشد. لذا در این حوزه خلأ تحقیقاتی بسیاری وجود

³. Kawor & Kpourtorgbi

¹. Ajina et al

². Zemzem & Ftouhi

حسابداری می‌باشند. تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش به شرح زیر است:

متغیر وابسته

خوانایی گزارشگری مالی (READABILITY): در این تحقیق برای اندازه‌گیری خوانایی گزارشگری مالی مطابق تحقیق لی (۲۰۰۸) از لگاریتم طبیعی تعداد کلمات در گزارشات سالانه هیات مدیره استفاده شده است.

متغیرهای مستقل

در این پژوهش برای اندازه‌گیری استراتژی مالیاتی جسورانه از دو شاخص نرخ موثر مالیاتی و سپر مالیاتی به شرح ذیل استفاده شده است:

نرخ موثر مالیاتی (ETR): نرخ موثر مالیاتی به‌عنوان یکی از مهمترین شاخص‌های کارایی مالیاتی کاربردهای گسترده‌ای در اقتصاد و حسابداری دارد. نرخ موثر مالیاتی عبارتست از نرخ واحد که براساس آن از فعالیت مشمول مالیات، مالیات اخذ می‌شود. به عبارت دیگر، این نرخ از تقسیم مالیات بخش مورد نظر بر پایه درآمد آن بخش حاصل می‌گردد. تحقیقات صورت گرفته مبین آن است که نرخ موثر مالیاتی از نرخ قانونی متفاوت خواهد بود. دلیل این امر نیز وجود انواع معافیت‌های مالیاتی یا تمکین ناقص مالیاتی (به‌دلیل فرار یا اجتناب مالیاتی) از سوی مؤدیان مالیاتی می‌باشد (گلستانی و همکاران، ۱۳۹۳). در واقع، نرخ موثر مالیاتی خالص بار مالیاتی ناشی از برابری انواع مالیاتها را نشان می‌دهد. نرخ موثر مالیاتی عبارت است از:

سود قبل از کسر مالیات / (مالیات سال جاری + مالیات معوق)
= نرخ موثر مالیاتی

سپر مالیاتی (SH): سپر مالیاتی نوعی پوشش برای مالیات است که با استفاده از آن می‌توان مالیات را کاهش داد. دو نوع سپر مالیاتی وجود دارد. سپر مالیاتی با بدهی، به علت وجود بهره باعث صرفه‌جویی مالیاتی در هنگام محاسبه مالیات می‌شود. سپر مالیاتی بدون بدهی، با توجه به معافیت‌های مقرر مثل استهلاک و معافیت‌های سرمایه‌گذاری مالیات را کاهش می‌دهند (منصورفر و همکاران، ۱۳۹۷). در پژوهش‌های پیشین روش‌های مختلفی برای محاسبه سپر مالیاتی ارائه شده است. در این پژوهش برای محاسبه سپر مالیاتی به پیروی از پژوهش سوکوتجو و نانوک سونارن (۲۰۱۸) از مدل زیر استفاده شده است.

$$SH = -4/30 + 6/63 * BTD - 1/72 * LEV + 0/66 * SIZE + 2/26 * ROA + 1/62 * FOREIGN_INCOME + 1/56 * R\&D$$

حد اطلاعات (تعداد واژه‌ها) در گزارشات سالانه سعی می‌کنند با خسته کردن و ایجاد بی‌حوصلگی در ذهن استفاده کنندگان، آن‌ها را گمراه کنند و در نتیجه قابلیت خوانایی گزارشگری مالی را کاهش دهند. در هر دو حالت می‌توان چنین تصور کرد که استراتژی مالیاتی جسورانه و تقلب تاثیر منفی و معناداری بر قابلیت خوانایی گزارشگری مالی می‌گذارد. در نتیجه افشاء کم و یا زیاد اطلاعات، پیچیدگی و یا روان بودن اطلاعات گزارشات سالانه به تفکر و شرایط مدیران بستگی دارد. همچنین ممکن است اتخاذ این تصمیم در شرکت‌های کوچک و بزرگ نیز متفاوت باشد. با توجه به مبانی نظری و اهداف پژوهش، فرضیه‌های پژوهش حاضر به صورت زیر ارائه می‌گردد:

- ۱) استراتژی مالیاتی جسورانه با استفاده از شاخص نرخ موثر مالیاتی بر خوانایی گزارشگری مالی تاثیر منفی و معناداری دارد.
- ۲) استراتژی مالیاتی جسورانه با استفاده از شاخص سپر مالیاتی بر خوانایی گزارشگری مالی تاثیر منفی و معناداری دارد.
- ۳) تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی تاثیر منفی و معناداری دارد.

۵- جامعه آماری و انتخاب شرکت‌ها

جامعه آماری متشکل از تمامی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۹۷ می‌باشد. با اعمال شرایط زیر جامعه آماری مشخص گردید:

- ۱- شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانک‌ها و بیمه‌ها با توجه به ویژگی‌های خاص از جامعه آماری پژوهش حذف شده‌اند. ۲- دوره مالی شرکت‌ها باید منتهی به اسفندماه باشند و در طی دوره پژوهش سال مالی خود را تغییر نداده باشند. ۳- وقفه‌ی معاملاتی بیش‌تر از ۳ ماه نداشته باشند. ۴- داده‌های مربوط به متغیرهای پژوهش حاضر در دسترس باشد. با اعمال شرایط فوق تعداد ۸۷ شرکت انتخاب شدند.

داده‌های پژوهش از گزارشات سالانه مدیریت و صورتهای مالی حسابرسی شده موجود در سایت کدال استخراج شده‌اند و برای تجزیه و تحلیل از نرم افزار ایویوز نسخه ۲۰ استفاده شده است.

۶- اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش

در این پژوهش متغیر وابسته خوانایی گزارشگری مالی و متغیرهای مستقل استراتژیهای مالیاتی جسورانه و تقلب

³.Tax shelter

¹.Financial Reporting Readability

².Effective Tax Rate(ETR)

همبستگی است. همچنین بر حسب نوع داده‌ها، پژوهش کمی و آرشویی و جهت آن پس‌رویدادی است. در این پژوهش، مدل رگرسیونی زیر به پیروی از پژوهش سوکوتجو و سونارنو (۲۰۱۸) برای آزمون فرضیه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد:

$$READABILITY_{it} = \alpha_0 + \beta_1(ETR_{it}) + \beta_2(SH_{it}) + \beta_3(RESTATEMENT_{it}) + \beta_4(AE_{it}) + \beta_5(AGE_{it}) + \beta_6(LEV_{it}) + \beta_7(MB_{it}) + \beta_8(SIZE_{it}) + \epsilon_{it}$$

$READABILITY_{it}$: خوانایی گزارشگری مالی شرکت i در سال t ; ETR_{it} : نرخ موثر مالیاتی شرکت i در سال t ; SH_{it} : سپر مالیاتی شرکت i در سال t ; AE_{it} : هزینه‌های نمایندگی شرکت i در سال t ; AGE_{it} : عمر شرکت i در سال t ; MB_{it} : نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام شرکت i در سال t ; $SIZE_{it}$: اندازه شرکت i در سال t ; LEV_{it} : اهرم مالی شرکت i در سال t ; ϵ_{it} : خطای استاندارد.

۸- یافته‌های پژوهش

جدول ۱ نتایج آمار توصیفی را ارائه می‌کند که با توجه به جدول مشاهده می‌گردد که میانگین اهرم مالی شرکت ۰/۵۸۸، نشان می‌دهد که به طور میانگین ۵۸ درصد از دارایی‌های شرکت‌های نمونه را بدهی و ۴۲ درصد آن را حقوق صاحبان سهام تشکیل می‌دهد. همچنین با توجه به آمار توصیفی در جدول ۱ مشاهده می‌گردد که عمر شرکت در شرکتهای نمونه تحقیق حاضر به طور میانگین حدود ۳۵ سال می‌باشد. از طرفی بیشترین پراکندگی مربوط به متغیر عمر شرکت با انحراف معیار ۱۲/۹۲۸ و کمترین پراکندگی مربوط به متغیر هزینه‌های نمایندگی با انحراف معیار ۰/۰۶۱ می‌باشد.

SH: سپر مالیاتی؛ BTD: تفاوت دفتری مالیات؛ LEV: اهرم مالی؛ SIZE: اندازه شرکت؛ ROA: بازده دارایی‌ها؛ FOREIGN_INCOME: فروش صادراتی؛ R&D: هزینه‌های تحقیق و توسعه

تقلب (RESTATEMENT): برای محاسبه این متغیر از تجدید آرایه صورتهای مالی استفاده شده است، در صورتی که شرکت در سال t صورتهای مالی خود را تجدید آرایه کرده باشد از متغیر مصنوعی صفر و در غیر این صورت یک در نظر گرفته شده است (سوکوتجو و سونارنو، ۲۰۱۸).

متغیرهای کنترلی

اندازه شرکت (SIZE): در این پژوهش، برای اندازه‌گیری اندازه شرکت از لگاریتم طبیعی دارایی‌ها استفاده شده است (لی، ۲۰۰۸).

نسبت ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به ارزش بازار (MB): این نسبت از تقسیم ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام بر ارزش بازار سهام بدست آمده است (لی، ۲۰۰۸).

عمر شرکت (AGE): در این پژوهش، برای اندازه‌گیری عمر شرکت، تعداد سال‌هایی که شرکت مشغول به فعالیت می‌باشد و مبنا تاریخ تأسیس شرکت است (چانگ و لو، ۲۰۱۶).

هزینه‌های نمایندگی (AE): در این تحقیق به پیروی از تحقیق (آنگ و همکاران، ۲۰۰۰) نسبت هزینه‌های عملیاتی به جمع فروش خالص به عنوان معیار هزینه نمایندگی در نظر گرفته شده است.

اهرم مالی (LEV): برابر است با نسبت کل بدهی به کل دارایی‌ها (کمار، ۲۰۱۴).

۷- روش شناسی و مدل پژوهش

پژوهش حاضر بر حسب هدف یا نتیجه، پژوهش کاربردی است و روش پژوهش با توجه به موضوع پژوهش، توصیفی و از نوع

جدول ۱: نتایج آمار توصیفی

متغیرها	علامت اختصاری	تعداد مشاهدات	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
خوانایی گزارشگری مالی	READABILITY	۷۸۳	۷/۱۹۴	۹/۹۵۱	۹/۰۴۶	۰/۴۰۴
تقلب حسابداری	RESTATEMENT	۷۸۳	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۳۷۷
نرخ موثر مالیاتی	ETR	۷۸۳	۰/۰۰۰	۰/۵۳۴	۰/۱۱۷	۰/۰۹۲
سپر مالیاتی	SHELTER	۷۸۳	۱/۸۹۹	۴۴/۷۳۳	۵/۵۹۳	۲/۸۶۵
هزینه‌های نمایندگی	AE	۷۸۳	۰/۰۰۰	۰/۶۴۲	۰/۰۷۱	۰/۰۶۱
اهرم مالی شرکت	LEV	۷۸۳	۰/۰۴۶	۱/۵۶۵	۰/۵۸۸	۰/۲۰۸
عمر شرکت	AGE	۷۸۳	۱۰	۶۶	۳۵/۹۶	۱۲/۹۲۸
اندازه شرکت	SIZE	۷۸۳	۱۰/۰۳۱	۱۹/۳۷۴	۱۴/۰۸۵	۱/۶۵۳
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	MB	۷۸۳	-۳۵/۵۸۵	۹۲/۸۴۷	۲/۲۳۹	۶/۶۲۵

آزمون های انتخاب نوع مدل

به دلیل عدم انتخاب مدل داده‌های تلفیقی در برابر داده های ترکیبی در مدل تحقیق به انجام آزمون هاسمن به منظور انتخاب الگوی اثرات ثابت ترکیبی در برابر الگوی اثرات تصادفی ترکیبی پرداخته شده است. نتیجه آزمون هاسمن در جدول شماره ۲ ارائه شده است. مقدار احتمال آماره هاسمن در جدول ۲ برای مدل تحقیق کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ می باشد؛ لذا، بایستی از الگوی اثرات ثابت استفاده کرد.

قبل از آزمون فرضیه‌های پژوهش، به انتخاب مناسب برای مدل رگرسیونی پرداخته شده است. ابتدا با استفاده از آزمون F لیمر مدل داده‌های تلفیقی در برابر مدل داده‌های ترکیبی انتخاب شده است. نتیجه آزمون F لیمر در جدول شماره ۲ ارائه شده است. در مدل تحقیق مقدار احتمال آماره F لیمر در جدول شماره ۲ کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ بوده و لذا، برای آزمون فرضیه‌ها استفاده از روش داده‌های ترکیبی مناسب است.

جدول ۲- نتایج آزمون F لیمر و هاسمن مدل های پژوهش

شرح	آزمون F لیمر			آزمون هاسمن	
	سطح معناداری	نتیجه	داوری	نتیجه	داوری
مدل	۸۶/۶۸۸	۰/۰۰۰	داده های ترکیبی	۱۶/۸۴۴	اثرات ثابت

منبع: یافته های تحقیق

آزمون فرضیه های پژوهش

که در مدل پژوهش مشکل خودهمبستگی وجود دارد، لذا برای رفع آن از خودهمبستگی مرتبه اول استفاده گردیده است بدین صورت که متغیر وابسته تابعی از مقادیر سال گذشته است و گزاره AR(1) به مدل اضافه شده است. لذا عامل اصلی این مشکل اضافه نمودن گزاره AR(1) به مدل پژوهش می باشد.

با توجه به نتایج جدول شماره ۳ مشخص گردید که استراتژی مالیاتی جسورانه با استفاده شاخص نرخ موثر مالیاتی بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر ندارد. اما استراتژی مالیاتی جسورانه با استفاده شاخص سپرمالیاتی بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر منفی و معناداری دارد. همچنین تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشات مالی تأثیر منفی و معناداری دارد. سایر یافته‌های پژوهش نشان می دهد برخی از متغیرهای کنترلی شامل: هزینه‌های نمایندگی، اهرم مالی شرکت و نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام و اندازه شرکت بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر ندارند. اما عمر شرکت بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه اول پژوهش به این صورت مطرح شده بود که استراتژی مالیاتی جسورانه با استفاده از شاخص نرخ موثر مالیاتی بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر منفی و معناداری دارد. در الگوی رگرسیون فرض شده است که چند متغیر کنترلی وجود دارند که بر روی متغیر وابسته تأثیر می گذارند. نتایج آزمون این فرضیه در جدول شماره ۳ نشان داده شده است.

در جدول شماره ۲ آماره دوربین واتسون با مقدار ۲/۰۷۹ حاکی از آن است که الگو فاقد خودهمبستگی است. هر چند آماره دوربین واتسون فاصله محسوسی با مقدار ۲ دارد. در صورتی که مقدار دوربین واتسون ۲ باشد، همبستگی خطاهای الگوی رگرسیون، صفر است. بنابراین، هر چه مقدار دوربین واتسون، به ۲ نزدیکتر باشد، میزان همبستگی خطاها کمتر است. یکی از مفروضه های استفاده از آزمون های پارامتریک وجود رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته است. این آزمون در تحلیل رگرسیون با یک آزمون کلی و با آماره F انجام می شود. سطح معناداری آماره F (۰/۰۰۰) کوچکتر از سطح خطای قابل قبول، یعنی ۰/۰۵ است؛ در نتیجه ضریب کلی آزمون پذیرفته شده است. ضریب تعیین تعدیل شده ۰/۹۲، حاکی از این است که با فرض ثابت بودن سایر عوامل، ۹۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته خوانایی گزارشگری مالی، توسط متغیرهای مستقل و کنترلی (نرخ موثر مالیاتی شرکت، سپرمالیاتی، تقلب حسابداری، هزینه‌های نمایندگی، عمر شرکت، اهرم مالی شرکت، نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری و اندازه شرکت) تبیین می شود. دلیل بالا بودن ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده این است

جدول ۳: نتایج پژوهش

نام متغیر	ضریب بتا	خطای استاندارد	T	سطح معنی داری
ضریب ثابت (C)	۹/۰۲۳	۰/۱۹۵	۴۶/۲۱۲	۰/۰۰۰
نرخ موثر مالیاتی	-۰/۰۵۱	۰/۰۸۲	-۰/۶۲۸	۰/۵۳۰
سپر مالیاتی	-۰/۰۱۳	۰/۰۰۴	-۲/۶۹۱	۰/۰۰۷
تقلب	-۰/۰۳۵	۰/۰۱۴	-۲/۴۷۷	۰/۰۱۳
هزینه های نمایندگی	۰/۱۳۴	۰/۱۶۴	۰/۸۱۶	۰/۴۱۴
عمر شرکت	۰/۰۱۰	۰/۰۰۳	۲/۷۳۲	۰/۰۰۶
اهرم مالی شرکت	۰/۰۷۵	۰/۰۴۷	۱/۵۹۶	۰/۱۱۰
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	-۰/۷۸۷	۰/۴۳۱
اندازه شرکت	-۰/۰۲۰	۰/۰۱۹	-۱/۰۵۵	۰/۲۹۱
AR(1)	۰/۲۳۰	۰/۰۴۰	۵/۶۹۵	۰/۰۰۰
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	معناداری آماره F	آماره دوربین واتسون
۰/۹۳۲	۰/۹۲۱	۸۶/۶۹۳	۰/۰۰۰	۲/۰۷۹

منبع: یافته های تحقیق

آزمون استحکام نتایج

جهت آزمون استحکام نتایج، آزمون های آماری برای شرکت های بزرگ و کوچک بطور جداگانه انجام شدند. (نورانی و همکاران، ۱۳۹۷؛ عبدالمجید ۲۰۱۳).

همان گونه که در جدول ۴ مشاهده می شود در شرکت های کوچک فرضیات تایید نمی شوند اما جهت رابطه بصورت منفی می باشد که این موضوع با نتیجه تحقیق همخوانی دارد. دلیل این امر را می توان چنین استدلال نمود؛ با توجه به اینکه شرکت های کوچک بدنبال فرصت های رشد می باشند لذا از اقداماتی مانند سپر مالیاتی و یا تقلب که می تواند ریسک بالایی

را برای شرکت به همراه داشته باشد پرهیز می کنند. اما در شرکت های بزرگ مشابه شرکت ها کوچک جهت رابطه فرضیات یک و سه با نتایج تحقیق همسو می باشد. در خصوص فرضیه یک که در شرکت های بزرگ تاثیر منفی و معنادار می باشد چنین استدلال می شود که شرکت های بزرگ با توجه به اینکه تجربه کافی در خصوص مسائل مالیاتی دارند و همچنین اقدامات زیادی در خصوص مدیریت وضعیت مالیاتی خود انجام می دهند لذا برای جلوگیری از افشای اقدامات انجام شده از ارایه اطلاعات خودداری می کنند. که این موضوع امری بسیار منطقی بنظر می آید.

جدول ۴: نتایج آزمون فرضیات اول تا سوم در شرکت های کوچک و بزرگ

فرضیه	متغیر	شرکت های کوچک		شرکت های بزرگ	
		ضریب	سطح معناداری	ضریب	سطح معناداری
فرضیه اول	ETR	-۰/۰۴۵	۰/۷۸۴	-۰/۸۵۱	۰/۰۰۱
فرضیه دوم	SH	-۰/۰۰۵	۰/۷۰۰	۰/۰۲۵	۰/۲۹۳
فرضیه سوم	RESTATEMENT	-۰/۰۱۷	۰/۶۴۶	-۰/۰۳۱	۰/۴۲۳

منبع: یافته های تحقیق

۹- نتیجه گیری و بحث

خوانایی گزارشگری مالی «شفافیت متن و موفقیت در فهم پذیر بودن اطلاعات مالی» تعریف شده است که کمک شایانی به درک اعداد و ارقام مندرج در صورتهای مالی و گزارشات سالانه می کند و از اهمیت بسزایی برخوردار است. (رضائی پسته نوئی و صفری گرایلی، ۱۳۹۷). سرمایه گذاران، تحلیلگران و

سایر ذینفعان، به طور گسترده به اطلاعات ارائه شده در گزار- شهای شرکتها اعتماد می کنند. وضوح، شفافیت و درک این گزارشها، موضوعی است که استانداردها، حسابرسان و سرمایه گذاران به آن علاقه دارند و برای آنها مهم است. عوامل مختلفی هستند که بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر می گذارند، یکی از این عوامل استراتژی های مالیاتی جسورانه و دیگری

تقلب حسابداری است که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

در پژوهش حاضر تأثیر استراتژی‌های مالیاتی جسورانه و تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از مدل رگرسیون و در قالب سه فرضیه مورد بررسی قرار گرفته است. نتیجه فرضیه اول حاکی از آن است که استراتژی مالیاتی جسورانه با استفاده از شاخص نرخ موثر مالیاتی بر خوانایی گزارشگری مالی شرکت تأثیر معناداری ندارد. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش سوکوتجو و سونارنو (۲۰۱۸) همسو می‌باشد. در ارتباط با فرضیه دوم، استراتژی مالیاتی جسورانه با استفاده از شاخص سپر مالیاتی تأثیر منفی و معناداری بر خوانایی گزارشگری مالی دارد، بدین معنا که با افزایش سپر مالیاتی، خوانایی گزارگری مالی کاهش می‌یابد و بالعکس. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش سوکوتجو و سونارنو (۲۰۱۸) همسو می‌باشد. در واقع می‌توان گفت سپر مالیاتی، اقدامات قانونی شرکت‌ها جهت کاهش مالیات از قبیل کمک‌های مردمی و فعالیت‌های عام‌المنفعه می‌باشد. در واقع دلیل اینکه چرا سپر مالیاتی بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر معکوس دارد این است که مدیران فکر می‌کنند که اگر در خصوص اقدامات انجام شده جهت کاهش مالیات اطلاعات بیشتری در گزارشات سالانه افشا کنند این رفتار باعث شود که برخی از استفاده‌کنندگان گزارشات مالی از این موضوع برداشت منفی داشته باشند یا به عبارتی اقدامات انجام شده جهت کاهش مالیات را غیرقانونی بدانند و این امر بر رفتار آنها تأثیر بگذارد. به همین دلیل می‌توان گفت وقتی مدیران اقداماتی جهت کاهش مالیات انجام می‌دهند از افشای جزئیات بیشتر خودداری می‌کنند. یا به عبارت دیگر با افزایش اقدامات مالیاتی (سپر مالیاتی) خوانایی گزارشگری مالی کاهش می‌یابد.

نتیجه فرضیه سوم نشان داد تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر منفی و معناداری دارد. دلیل رابطه منفی بین تقلب حسابداری و خوانایی گزارشگری مالی را می‌توان بدین صورت تبیین نمود که مدیران زمانی که مرتکب اعمال متقلبانه می‌شوند سعی بر این دارند که گزارشهای مالی را به نحوی ارائه نمایند که شناسایی تقلب در گزارشات برای استفاده‌کنندگان از منجمله سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و حساب‌برسان و سایر استفاده‌کنندگان دشوار گردد و از این رو اقدام به ارائه گزارشات با قابلیت خوانایی کمتر می‌نمایند. همچنین از آنجایی که در برخی از شرکت‌ها اقدامات متقلبانه در طی سال‌های مختلف صورت می‌گیرد و افراد متقلب جهت کتمان اقدامات متقلبانه به دنبال سرپوش گذاشتن بر آنها می‌باشند لذا سعی می‌کنند از

افشای اطلاعات و یا توضیحات اضافی خودداری کرده و اقدامات انجام شده را امری منطقی جلوه دهند و برای رسیدن به این امر سعی می‌کنند گزارشات سالانه را با خوانایی کمتر و پیچیدگی بیشتر ارایه نمایند. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش سوکوتجو و سونارنو (۲۰۱۸) مغایر می‌باشد. با توجه به نتایج تحقیق حاضر به سرمایه‌گذاران توصیه می‌شود در زمان سرمایه‌گذاری به سپر مالیاتی و تقلب حسابداری شرکت‌ها به عنوان عوامل تأثیرگذار بر خوانایی گزارشگری مالی توجه نمایند. همچنین از آنجایی که افشای ناقص اطلاعات باعث تصمیمات اشتباه سرمایه‌گذاران و به تبع آن کاهش بازده سرمایه‌گذاری آنها می‌شود لذا به سازمان بورس اوراق بهادار توصیه می‌شود مدیران را در جهت افشای کامل اطلاعات تشویق کنند و با این رفتار بازار سرمایه را به سمت و سوی بازاری کارا سوق دهند. در انجام هر پژوهشی معمولاً پژوهشگر با محدودیت‌هایی روبروست. در پژوهش حاضر نیز از جمله محدودیت‌هایی که وجود دارد این است که گزارشات سالانه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس غالباً در قالب فایل PDF بوده و شمارش واژه‌ها با استفاده از این فرمت بسیار زمان‌بر و مشکل بوده و نیازمند تبدیل فایل PDF به فایل WORD برای اندازه‌گیری تعداد واژه‌ها می‌باشد که این امر فرآیند پژوهش را طولانی نموده و استفاده از سایر شاخص‌های خوانایی گزارشگری مالی را با مشکل مواجه نموده است.

با توجه به این که در زمینه خوانایی گزارشگری مالی در ایران پژوهش‌های بسیار کم و انگشت‌شماری صورت گرفته است، اصلی‌ترین دستاورد پژوهشی این مقاله بسط مبنای نظری خوانایی گزارشگری مالی در ایران و نیز افزایش پژوهش در این زمینه است. در راستای پیشنهادات برای تحقیقات آتی نیز پیشنهاد می‌شود:

۱) در پژوهش‌های آتی تأثیر استراتژی‌های مالیاتی جسورانه و تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی به تفکیک نوع صنعت، اندازه شرکت (کوچک و بزرگ) و مالکیت شرکت (دولتی و غیردولتی) مورد بررسی قرار گیرد.

۲) با توجه به اینکه عوامل زیادی می‌تواند بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر گذار باشد، لذا پیشنهاد می‌شود اثر فاکتورهای دیگری از قبیل فساد مالیاتی، فرار مالیاتی، اهرم عملیاتی، و غیره... نیز بر خوانایی گزارشگری مالی مورد بررسی قرار گیرد.

۳) از آنجایی که استراتژی مالیاتی جسورانه مالیاتی بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر دارد لذا توصیه می‌شود تحقیقات آتی دوره زمانی بیشتری را مورد بررسی قرار دهند.

تقسیم سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، پژوهشنامه مالیات، شماره ۱۷، صص ۳۱-۵۵.

* خانی معصوم آبادی، ذبیح اله و رجب دری، حسین. (۱۳۹۸). "رابطه ناخوانایی گزارشهای مالی و سیاست متهورانه مالیاتی با استفاده از سیستم معادلات همزمان"، پژوهش های حسابداری مالی، دوره ۱۱، شماره ۳۹، صص ۴۱-۵۴.

* رضائی پسته نوئی، یاسر و صفری گرایلی، مهدی. (۱۳۹۷). "خوانایی گزارشگری مالی و احتمال گزارشگری مالی متقلبه". پژوهشهای حسابداری مالی، شماره ۴ (پیاپی ۳۸)، صص ۴۳-۵۸.

* سرهنگی، حجت، ابراهیمی، سعید و یاری ابهری، حمید الله. (۱۳۹۳). "بررسی اثر پیچیدگی گزارشگری مالی بر رفتار معاملاتی سرمایه گذاران در بازار سرمایه ایران"، فصلنامه بورس اوراق بهادار، سال هفتم، شماره ۲۷، صص ۵۹-۷۸.

* صفری گرایلی مهدی، رضایی پسته نوئی یاسر، نوروزی محمد. (۱۳۹۶) "مدیریت سود و خوانایی گزارشگری مالی: آزمون تجربی رویکرد فرصت طلبانه". دانش حسابرسی، ۱۷(۶۹)، صص ۲۱۷-۲۳۰.

* فضل‌اللهی، سیفاله و ملکی توانا، منصوره. (۱۳۸۹). "روش شناسی تحلیل محتوا با تاکید بر تکنیکهای خوانایی سنجی و تعیین ضریب درگیری متون". فصلنامه پژوهش، سال دوم، شماره اول، صص ۸۲، ۸۳، ۸۵.

* کاظمی علوم، مهدی، عبدی، مصطفی، زلقی، حسن و جلاوند، حسین. (۱۳۹۹). "تأثیر خوانایی گزارشگری مالی بر معیارهای ریسک پروژه حسابرسی. بررسی های حسابداری و حسابرسی"، ۲۷(۲)، ۲۳۰-۲۰۲.

* عباسزاده، محمدرضا، فدایی، مرتضی، مفتونیان، محسن و بابایی کلاریجانی، مائده. (۱۳۹۵). "بررسی ارتباط شفافیت مالی و اجتناب مالیاتی با توجه به مالکیت نهادی شرکتها (مطالعه موردی شرکت های بورس اوراق بهادار تهران)". اقتصاد مالی، ۱۰(۳۵)، ۷۴-۴۵.

* محمدی مقدم، احسان، معین الدین، محمود و حیرانی، فروغ. (۱۳۹۷). "شناسایی و رتبه بندی عوامل مؤثر بر احتمال بروز تقلب یا اعمال مجرمانه توسط حسابداران با استفاده از نظریه مثلث تقلب". دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۷(۲۵)، صص ۱۲۳-۱۳۸.

* منصورفر غلامرضا، غیور فرزاد، عباسی مولان، بهزاد. (۱۳۹۷). "رابطه بین مالیات جسورانه و اهرم مالی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". پژوهشنامه مالیات، ۲۶(۳۷)، صص ۱۷۳-۱۹۷.

۴) با توجه به تاثیرگذاری تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی، پیشنهاد می شود جهت محاسبه تقلب حسابداری از شاخص های دیگری نیز استفاده شود.

۵) در پژوهش های آتی تأثیر استراتژی مالیاتی جسورانه و تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی با استفاده از رویکرد معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گیرد.

فهرست منابع

* باقری ازغندی، ابوطالب، حصارزاده، رضا و عباسزاده، محمدرضا. (۱۳۹۷). "خوانایی صورتهای مالی و حساسیت سرمایه گذاران به استفاده از اطلاعات حسابداری". چشم انداز مدیریت مالی، شماره ۲۳، صص ۸۷-۱۰۳.

* بحری ثالث، جمال، بهنمون، یعقوب و مددی زاده، ابراهیم. (۱۳۹۳). "ویژگی های هیات مدیره و استراتژی مالیاتی جسورانه"، حسابداری مدیریت، دوره ۷، شماره ۲۲، صص ۶۷-۵۳.

* پور زمانی، زهرا و ابوالقاسم شمسی، (۱۳۸۸)، "بررسی دلایل اختلاف بین درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکت های بازرگانی و درآمد مشمول مالیات تشخیصی توسط واحدهای مالیاتی"، فصلنامه تخصصی مالیات، شماره ۵، صص ۲۶-۹.

* پورحیدری، امید و سروستانی، امیر. (۱۳۹۲). "شناسایی و تبیین عوامل موثر بر مدیریت مالیات" مجله دانش حسابداری، سال چهارم، شماره دوازدهم، صص ۸۹-۱۱۰.

* جبارزاده کنگرلوئی، سعید، متوسل، مرتضی و بهنمون، یعقوب. (۱۳۹۸). "تأثیر مدیریت سود و محدودیت مالی بر خوانایی گزارشگری مالی"، فصلنامه بورس اوراق بهادار، پیاپی ۴۶، صص ۵-۲۵.

* حساس یگانه، یحیی و گل محمدی شورکی، مجتبی. (۱۳۹۰). "رابطه بین نرخ مؤثر مالیات و ویژگیهای شرکتهای". پژوهشنامه مالیاتی، شماره دوازدهم، صص ۲۴۰-۲۶۳.

* حساس یگانه، یحیی، اسکو، وحید، داغانی، رضا. (۱۳۸۸). "تقلب در شرکت ها: چه کسانی هشدار می دهند؟"، مجله حسابدار رسمی، دوره جدید، شماره ۶، صص ۳۵-۴۱.

* حصارزاده، رضا، ساعی، محمدجواد و غلامی مقدم، فائزه. (۱۳۹۶). "بکارگیری الگوی واژه محور جهت شناسایی تقلب در گزارشگری مالی: شواهدی از یک مطالعه اکتشافی"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.

* خدای پور، احمد، هوشمند، رحمت اله و دلدار، مصطفی. (۱۳۹۲). "بررسی تأثیر نرخ مؤثر مالیاتی بر سیاست

- 27(5), 357-373.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2008.07.003>.
- * Hasan, M. M., & Habib, A. (2020). Readability of narrative disclosures, and corporate liquidity and payout policies. *International Review of Financial Analysis*, 68, 101460.
- * Jensen, M. and Meckling, W. (1976): "Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure", *Journal of Financial Economics* 3, 305-360.
- * Kumar, G. (2014). Determinants of readability of financial reports of U.S.-listed Asian companies. *Asian Journal of Finance & Accounting*, 6(2). doi:10.5296/ajfa.v6i2.5695.
- * Lehavy R., Li F., Merkley K. (2012). The effect of annual report readability on analyst following and the properties of their earnings forecasts. *The Accounting Review*, Vol. 86, pp. 1087- 1115.
- * LI, F. 'Annual Report Readability, Current Earnings, and Earnings Persistence.' *Journal of Accounting and Economics* 45 (2008): 221-247.
- * Li, F., (2012). Discussion of analyzing speech to detect financial misreporting. *J. Account. Res.* 50, 393-400.
- * Lietz, G. M. (2013). Tax avoidance vs. tax aggressiveness: A unifying conceptual framework. *Tax Aggressiveness: A Unifying Conceptual Framework*.
- * Lim, E. K., Chalmers, K., & Hanlon, D. (2018). The influence of business strategy on annual report readability. *Journal of Accounting and Public Policy*, 37(1), 65-81.
- * Lo, K., Ramos, F. and Rogo, R. (2017), "Earnings management and annual report readability", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 63 No. 1, pp. 1-25.
- * Mohammadi, M., Yazdani, S., Khanmohammadi, M. H., & Maham, K. (2020). Financial reporting fraud detection: an analysis of data mining algorithms. *International Journal of Finance & Managerial Accounting*, 4(16), 1-12.
- * Nguyen, J. H. (2020). Tax Avoidance and Financial Statement Readability. *European Accounting Review*, 1-24.
- * Parker, C. 2004, 'Aiming High for the Big Bang', *Charter*, 75 (2): 58-60.
- * Sukotjo, C., & Soenarno, Y. N. (2018). Tax Aggressiveness, Accounting Fraud, and Annual Report Readability. *Journal of Finance and Economics*, 6(2), 38-42.
- * میرعلی، مهدیه، غلامی مقدم، فایزه و حصارزاده، رضا. (۱۳۹۷). "بررسی رابطه لحن گزارشگری مالی با عملکرد آتی شرکت و بازده بازار". دانش حسابداری مالی، ۵(۳)، صص ۸۱-۹۸.
- * Amara, I., A .B. Amar, &A .Jarboui . (2013). Detection of Fraud in Financial Statements: French Companies as a Case Study. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 3(5): 456-472.
- * Ang ,J.;Cole , r .& Lin , J .(2000). Agency Costs and Ownership Structure. *The Journal of Finance*. 55 (1), 81-106.
- * Ajina A., Danielle S., Lakhil F. (2016). Corporate Disclosures, Information Asymmetry and Stock-Market Liquidity in France. *The Journal of Applied Business Research*, Vol. 31, pp. 223238.-Jensen M.C.
- * Bloomfield, R. (2008), "Discussion of 'annual report readability, current earnings, and earnings persistence' ", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 45 Nos 2-3, pp. 248-252.
- * Bloomfield, R.J., (2002). "The Incomplete Revelation Hypothesis and financial reporting". *Account. Horizons* Vol.16, PP. 233-243.
- * Bonsall, S.B. and Miller, B.P. (2017), "The impact of narrative disclosure readability on bond ratings and the cost of debt", *Review of Accounting Studies*, Vol. 22 No. 2, pp. 608-643.
- * Brondolo, J., 2009. Collecting taxes during an economic crisis: challenges and policy options. IMF staff position note (SPN/09/17), 1-38. Available at: www.imf.org/external/pubs/ft/spn/2009/spn0917.pdf.
- * Blanco, B., Coram, P., Dhole, S., & Kent, P. (2020). How do auditors respond to low annual report readability?. *Journal of Accounting and Public Policy*, 106769.
- * Cheung, E., & Lau, J. (2016). Readability of Notes to the Financial Statements and the Adoption of IFRS. *Australian Accounting Review*, 26(2), 162-176.
- * Drago, C., Ginesti, G., Pongelli, C., & Sciascia, S. (2018). Reporting strategies: What makes family firms beat around the bush? Family-related antecedents of annual report readability. *Journal of family business strategy*, 9(2), 142-150.
- * Eilifsen, A.; Jr., William, F. M.; Glover, S. M.; and Prawitt, D. F. (2010). *Auditing and Assurance Services*. Berkshire: McGraw-Hill Education.
- * Fang, Xiaohua. Yutao Li., Baohua Xin, Wenjun Zhang. (2014). the Effect of Annual Report Readability on Cost of Debt. 2015 Canadian Academic Accounting Association (CAAA) Annual Conference. December 14, 2014.
- * Fama, E. and M. Jensen. (1983). Separation of ownership and control. *Journal of Law and Economics*, 26(2),pp 301-325.
- * Hsieh, C. C., Hui, K. W., & Zhang, Y. (2016). Analyst report readability and stock returns. *Journal of Business Finance & Accounting*, 43(1-2), 98-130.
- * Hope, O., T. Kang, W. Thomas, Y.K. Yoo. (2008). Culture and auditor choice, A test of the secrecy hypothesis. *Journal of Accounting and Public Policy*,

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 11/ No. 42/ Summer 2022

The Impact of Tax aggressiveness and Accounting Fraud on Financial Reporting Readability

Ebrahim Madadzadeh

Ph.D. Student of Accounting, Kerman branch, Islamic Azad University, kerman, Iran
ebimadzadeh@yahoo.com

Amirhosein Taebi Noghondari

Assistant Professor of Accounting, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran
(Corresponding Author).
amirtaebi@gmail.com

Hadis Zeinali

Assistant Professor of Accounting, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.
Hadisazeinali@gmail.com

Abstract

Tax is an expense that imposed by the government on all for-profit units that generate revenue in some way. Tax strategy is generally defined as an obvious tax reduction. Managers strategically use corporate disclosures to mislead or influence investors' perceptions of corporate value. The purpose of this study is to investigate the effect of Tax aggressiveness and Accounting Fraud on Financial Reporting Readability in firms listed in Tehran Stock Exchange. Based on this, the information required for the research was extracted from 87 firms listed in Tehran Stock Exchange during the years 2010-2018. In this study, multivariate linear regression model has been used to test the hypotheses. Findings indicate that Tax aggressiveness using the effective tax rate index does not affect the readability of financial reporting. But Tax aggressiveness using the tax shelter index has a significant negative impact on the readability of financial reporting. Also, accounting fraud has a negative and significant effect on the readability of financial reporting.

Keywords: Tax aggressiveness, Accounting fraud, Financial reporting readability.